

ALGEMENE **BESCHOUWINGEN** **Kadernota 2026**

Voorzitter, college, raadsleden, pers en kijkers thuis,

Voor ons ligt de kadernota 2026–2029. Een belangrijk document waarin richting wordt gegeven aan de komende jaren en waarin het college terecht kiest voor bestuurlijke terughoudendheid, in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026. Dat is begrijpelijk. We snappen heel goed dat een college niet over zijn graf heen wil regeren. Tegelijkertijd zijn er thema's die juist wél nu aandacht en sturing vragen. Als VVD willen wij vandaag onze visie geven op de voorliggende kadernota en u meenemen in de kaders die wij van belang achten voor een financieel gezonde, veilige en toekomstgerichte gemeente.

Het financieel beeld met de recente raadsinformatiebrief over de meicirculaire geeft verlichting, maar vraagt om oplettendheid. Waar we lang het zogenaamde 'ravijnjaar' van 2026 boven ons hoofd zagen hangen, lijkt dit jaar door rijksmaatregelen nu toch sluitend te kunnen worden. Dat is goed nieuws, maar we zijn er nog niet. De structurele risico's, met name in de jeugdzorg, blijven bestaan. En het ravijn is niet verdwenen, maar doorgeschoven naar 2028-2029. Dat vraagt dus om financiële alertheid. Wat de VVD betreft kan het college dus aan de slag met de besparingsmogelijkheden op pagina 17 van de kadernota.

Ondanks dat we begrijpen dat het college in de Kadernota ervoor kiest om zaken af te maken en geen nieuwe beleidsvoornemens op te nemen, vinden wij het belangrijk om toch enkele kaders mee te geven voor de komende begroting.

Wat de VVD betreft is het programma Economie en Ondernemen in deze kadernota te mager voor onze Cranendonckse ambities en de ambities van onze ondernemers. De passage beperkt zich tot het aanwijzen van werklocaties en voorbereiding van verwerving. Daarmee doen we onszelf en onze ondernemers tekort. Het versterken van het vestigingsklimaat, het actief ondersteunen van lokale ondernemers, het terugdringen van leegstand en het stimuleren van innovatieve bedrijvigheid blijven onderbelicht. Dit is juist hét moment om met visie en daadkracht te investeren in de economische motor van onze gemeente. We vragen het college dan ook om in de begroting een stevigere uitwerking van dit programma op te nemen.

Een ander zorgpunt betreft de structurele onderbezetting binnen de organisatie. We moeten het grote aantal openstaande vacatures en de daarmee

gepaard gaande personeelskrapte niet accepteren, maar aanpakken. Dit is geen incidenteel probleem meer, maar een structurele belemmering van onze uitvoeringskracht.

Wat ons betreft wordt werving en selectie daarom actiever en creatiever opgepakt. De gemeente Cranendonck heeft veel te bieden: een menselijke schaal, korte lijnen, een prettige werkcultuur en een aantrekkelijke leefomgeving. Deze voordelen moeten actief naar buiten worden gebracht. Gerichte headhunting en het aanspreken van medewerkers bij andere gemeenten of overheden mag daarbij wat ons betreft geen taboe zijn. Salaris is niet altijd doorslaggevend; betekenisvol werk, autonomie en een goede werk-privébalans zijn minstens zo belangrijk.

Een andere mogelijkheid om de uitvoeringskracht van de organisatie te vergroten zijn technologische innovaties. De wereld verandert in hoog tempo – ook voor gemeenten. Eén van de meest ingrijpende ontwikkelingen is de opkomst van kunstmatige intelligentie. Deze technologie biedt grote kansen, ook voor de overheid. Niet alleen om efficiënter te werken, maar ook om betere en snellere dienstverlening aan onze inwoners te bieden.

Als VVD zien we dat AI ons in de toekomst kan helpen om het personeelstekort structureel aan te pakken en tegelijkertijd de kwaliteit van het gemeentelijk handelen te verbeteren. Maar dat vraagt wel om richting. Uit onderzoek van Binnenlands Bestuur en de AI Monitor blijkt dat slechts één op de drie gemeenten een visie of beleid heeft op het gebruik van AI. Cranendonck heeft op dit moment ook geen beleid.

Wij roepen het college daarom op de komende jaren te komen met een overkoepelende AI-visie: een strategisch kader waarin staat hoe we als gemeente willen omgaan met de kansen, risico's en ethische vragen rondom kunstmatige intelligentie. We hoeven hierbij niet zelf het wiel uit te vinden, maar zoek vooral contact met gemeenten die zo'n AI-visie al wél hebben. Een heldere visie is de noodzakelijke eerste stap. Pas op basis van zo'n kader kunnen we verkennen welke processen, diensten en beleidsterreinen mogelijk geschikt zijn voor toepassing van AI. Hoe eerder we dit vastleggen, hoe beter we voorbereid zijn op de toekomst. De ontwikkeling van AI zal de komende jaren een grote vlucht nemen. We verwachten daarom dat het college hier middelen voor opneemt in de begroting 2026.

Dan het Nassau-Dietzterrein: hier moeten we niet achteroverleunen, maar doorpakken. Een jaar geleden hebben we als VVD bij de Kadernota 2025 samen met ELAN en CDA een motie ingediend om een actieve lobby te starten om Defensie terug te halen. Vervolgens hebben we bij de begroting 2025 een amendement ingediend om deze lobby te versterken met 35.000 euro aan financiële middelen.

We zijn blij te constateren dat het college en de burgemeester deze opdracht voortvarend hebben opgepakt. De intensieve lobby heeft resultaat gehad: Defensie heeft aangekondigd in 2028 terug te keren naar het Nassau-Dietzterrein en daarmee verdwijnt het azc. Een mooie overwinning voor onze gemeente.

Maar nu mogen we niet achteroverleunen. In de kadernota lezen we enkel wat Defensie wil en wanneer er besluiten genomen worden. Over de periode 2026 tot aan de daadwerkelijke terugkeer van Defensie lezen we niets. Dat vinden wij onbegrijpelijk. Dit is immers hét moment om ons voor te bereiden.

Wij gaan ervan uit dat het college de lobby ook de komende maanden met kracht voortzet, zodat het demissionaire kabinet dit jaar nog een definitief besluit neemt. Daarnaast verwachten wij dat de gemeente volop ondersteuning biedt aan Defensie bij de terugkeer – qua vergunningverlening, communicatie, afstemming en gebiedsontwikkeling. Maar wat de VVD betreft heeft de gemeente ook een actieve rol in het waarborgen van de belangen en het informeren van de omwonenden en onze inwoners. Wij kunnen ons voorstellen dat hier capaciteit en financiële middelen voor nodig zijn. Wij geven het college daarom het kader mee om in de begroting 2026 hiervoor expliciet ruimte op te nemen.

Een ander belangrijk speerpunt voor de VVD is woningbouw. We moeten versnellen binnen de kaders. De behoefte aan woningen is onverminderd groot. In de kadernota wordt terecht verwezen naar de Wet versterking regie volkshuisvesting, maar we kunnen méér doen.

Via onze VVD-collega's bij de provincie Noord-Brabant is ons gewezen op de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt. Door gebruik te maken van een meldingsstelsel in plaats van een vergunning voor grondgebonden woningen, kunnen we tot anderhalf jaar aan doorlooptijd winnen. Dit is geen deregulering zonder rechtsbescherming, maar het bespoedigt wel de uitvoering aanzienlijk.

Wij vragen het college om deze mogelijkheid te onderzoeken en zo mogelijk mee te nemen bij de eerstvolgende wijziging van het omgevingsplan. Daarbij kan en moet de provincie een ondersteunende rol spelen. Gedeputeerde Wilma Dirken plaatste hier vorige week ook een bericht over op LinkedIn waarin ze gemeenten wijst op deze mogelijkheid. Laten we deze handschoen oppakken en de versnelling benutten die binnen de wetgeving mogelijk is.

Voorzitter, ook de ontwikkeling van gemeenschapshuizen blijft voor de VVD een belangrijk aandachtspunt. We zien dat Dorplein en Gastel inmiddels financieel zijn afgedekt, maar andere kernen – zoals Maarheeze – verdienen dezelfde duidelijkheid.

In de commissievergadering hebben wij als VVD al vragen gesteld over de toekomst en exploitatie van De Smeltkroes vanaf 2026. Eind 2023 moest alles onder grote tijdsdruk geregeld worden om De Smeltkroes open te houden en een tijdelijke exploitant te vinden. Dat mag ons geen tweede keer overkomen. Wethouder Driessen gaf tijdens de commissiebehandeling aan dat de beheersstichting, die nog altijd in oprichting is, een belangrijkere rol heeft gekregen in het verdere proces en de toekomstige invulling van De Smeltkroes.

Als VVD hechten we aan duidelijkheid. De Smeltkroes is van grote waarde voor het verenigingsleven in Maarheeze en de leefbaarheid in het dorp. Het kan niet zo zijn dat we aan het einde van dit jaar opnieuw voor verrassingen en acute keuzes komen te

staan. Wij roepen het college dan ook op om regie te pakken als dat nodig is en uiterlijk dit najaar helderheid te bieden over de exploitatie en het beheer van De Smeltkroes vanaf 2026.

Voorzitter, als laatste wil ik stilstaan bij de toenemende leegstand en detailhandel in de centra van Budel en Maarheeze. Bij de begroting 2025 dienden we als VVD hierover al een motie in om deze leegstand actief aan te pakken. We willen dat het college hier de komende jaren stappen in gaat zetten, samen met pandeigenaren en ondernemers. Creatieve oplossingen zijn hard nodig om onze dorpscentra vitaal te houden. We verwachten dan ook van het college om hier middelen in de begroting voor op te nemen.

Tot slot voorzitter. Wat de VVD betreft ligt de prioriteit de komende jaren op uitvoeren en realiseren. Dat vraagt om focus, daadkracht en financiële discipline. Wij geven het college de bovenstaande kaders mee en zien uit naar een begroting waarin deze ambities terugkomen.

Dank u wel.